

AM STAT câțva timp lungit în pat, fără să fiu în stare să-mi închipui ceva. O clipă a fost dureros, apoi mi s-a părut agreabil. Nu-mi era somn, dar nici nu mă gândeam la ceva. La oarecare distanță de fereastră auzeam din când în când un mic zgomot, ca o pocnitură și un trosnet laolaltă, urmat de strigătele și urletele studenților care jucau baseball pe terenul de la Brown University.

M-am sculat, mi-am spălat câteva perechi de șosete cu săpunul hotelului și am coborât pe scări în holul de jos. Liftierul ședea pe un taburet lângă ascensor, cu capul rezemat în mâini. Am ieșit afară, se lăsa încet seara, iar șoferii de taxi, care vorbeau între ei, în piață, de la o mașină la alta, mi s-au adresat în timp ce treceam pe lângă ei. După ce m-am îndepărtat destul, am observat că sila de a le răspunde, fie măcar printr-un gest, începea să mă amuze.

„A doua zi de când sunt în America“, mi-am spus, coborând de pe trotuar pe stradă și urcând din nou pe

trotuar. „Oare să mă fi schimbat deja?” Fără să vreau, m-am uitat în timpul mersului peste umăr și am aruncat apoi o privire oarecum nerăbdătoare la ceasul meu cu brățară. Ca atunci când o lectură îmi trezea pofta de a trăi imediat cele citite, marele Gatsby mă îndemna acum să mă preschimb. Am resimțit deodată o nevoie organică, asemenea unui instinct, de a deveni altfel de cum eram. M-am întrebat cum aș putea să-mi manifest sentimentele pe care marele Gatsby le declanșase în mine și să le folosesc în anturajul meu. Erau sentimente de cordialitate, de atenție, de seninătate și de fericire, și mi-am dat seama că ele erau menite să mă elibereze pentru totdeauna de predispoziția mea pentru groază și panică. Puteau fi puse în practică, niciodată nu voi mai fi chinuit de spaimă! Cui, însă, din jurul meu să-i arăt în sfârșit că puteam fi altfel? Abandonasem pe moment vechiul anturaj; în acest cadru necunoscut nu mă simțeam capabil decât să frecventez locurile publice, să merg pe străzi, să călătoresc cu autobuzul, să locuiesc în hoteluri, să stau pe taburete de bar. Nici nu voiam mai mult, fiindcă ar fi trebuit să-mi dau aere. Mă credeam în sfârșit absolvit de constrângerea de a face peste tot pe eroul, pentru a fi demn de o privire. Și totuși: oricât îmi doream să fiu atent și sincer cu cei din jur, evitam pe oricine venea în întâmpinarea mea pe trotuar, nefiind ahtiat să văd alte chipuri, plin de vechea mea

Scurtă scrisoare pentru o lungă despărțire

scârbă față de tot ce nu-mi era propriu. Deși, odată, în timp ce mergeam tot mai departe pe Jefferson Street, m-am gândit fără să vreau la Judith, pe care am alungat-o din minte respirând adânc și făcând câțiva pași, conștiința mea rămase lipsită de orice prezență umană și m-am simțit cuprins până în rărunchi de un val cald de furie, care aproape se transformă într-o poftă de a ucide, fiindcă nu puteam s-o îndrept nici împotriva mea, nici împotriva altui lucru.

AM LUAT-O PE niște străzi laterale. Fuseseră aprinse deja luminile pe drumurile publice, iar cerul părea foarte albastru. Iarba de sub copaci reflecta apusul soarelui. În tufișurile din grădinile din fața caselor, florile se scuturau pe pământ. Pe altă stradă portiera unei limuzine mari americane era trântită cu zgomot. M-am întors pe Jefferson Street și am băut o bere de ghimbir într-un snack-bar în care nu se serveau băuturi alcoolice. Am așteptat până când cele două cuburi de gheață s-au topit în pahar, după care am băut apa; avea un gust amar, dar făcea bine după acea bere de ghimbir dulce. Pe perete, în dreptul fiecărei mese, se afla un dulăpior unde puteai să-ți alegi discul din cutia muzicală, apăsând, fără să te mai ridici în picioare. Am azvârlit o monedă de 25 de cenți prin deschizătură și am ales (*Sittin' On*) *The Dock of the Bay* de Otis Redding. În același timp m-am gândit la marele Gatsby și am început să mă simt sigur de mine, ca niciodată până

Scurtă scrisoare pentru o lungă despărțire

atunci: atât de sigur, încât nici nu mai eram conștient de mine. Multe lucruri voi reuși să le fac altfel. Voi fi de nerecunoscut! Am comandat un hamburger și o coca-cola. Mă simțeam obosit și căscam. Deodată, în timp ce căscam, s-a creat în mine un vid, care s-a umplut imediat cu imaginea unui desiș întunecat și m-a cuprins din nou, obsesiv, gândul că Judith e moartă. Imaginea desișului se întuneca și mai tare, când vedeam cum se întetește bezna nopții în fața ușii de la snack-bar, iar groaza mea a devenit așa de mare, încât am simțit că mă transform dintr-odată într-un obiect. Nu mai puteam mânca, sorbeam doar câte o înghițitură mică. Am mai comandat un pahar de coca-cola și am rămas așezat pe scaun, cu inima bătându-mi.

Această groază și nevoia de a deveni altfel cât se poate de repede și de a scăpa în sfârșit de toate mă făceau nerăbdător. Timpul trecea așa de încet, încât mă uitam iarăși la ceasul meu cu brățară. Se instalează din nou acea bine cunoscută isterie a timpului. Cu ani în urmă, văzusem o femeie grasă făcând baie în mare și din zece în zece minute mă uitam spre ea, crezând foarte serios că slăbise între timp. Acum, în snack-bar, priveam mereu spre un bărbat care avea pe frunte o rană cu o crustă, fiindcă voiam să știu dacă rana nu se vindecase cumva între timp.

Judith n-avea simțul timpului, mi-am spus eu. Adevărat că nu rata nici o întâlnire, dar peste tot ajungea

cu întârziere, ca femeile din bancuri. Pur și simplu nu-și dădea seama când venea momentul pentru ceva. Rareori știa ce zi era. De fiecare dată când i se spunea data sau ora, tresărea; în timp ce eu mă duceam aproape ceas de ceas la telefon, ca să aflu ora exactă. De fiecare dată exclama: „Vai, când s-a făcut așa de târziu?” Niciodată n-ar fi spus: „Oho, mai e destul timp!” Era incapabilă să-și dea seama vreodată că venea momentul pentru ceva anume. Îi spuneam: „Poate ți se trage de la faptul că din copilărie te-ai mutat foarte des și ai trăit în multe locuri. Știi, ce-i drept, mereu unde ai mai fost altă dată, dar nu știi niciodată *când* ai fost. Chiar și simțul tău de orientare e mult mai bun decât al meu, eu mă rătăcesc adesea. Sau poate ți se trage de la faptul că ai avut prea devreme o meserie cu un program de lucru fix. Dar, în realitate, am convingerea că n-ai simțul timpului, pentru simplul fapt că n-ai simț nici pentru altcineva.” Ea răspunse: „Nu, nu-i adevărat, numai că n-am simț pentru mine.” „De altfel, n-ai nici simțul banului”, i-am spus, iar ea a răspuns: „Nu, n-am simțul cifrelor.” „Iar în privința simțului tău de orientare, oricui i-ar veni amețeala”, am continuat. „Când intri în casa de vizavi, spui c-o iei *în jos*; după ce am ieșit de mult din casă, pentru tine mașina tot *afară* este; iar când cobori cu mașina spre o localitate, spui că *urci*, doar pentru că șoseaua duce spre nord.”

Scurtă scrisoare pentru o lungă despărțire

Pe de altă parte, mă gândesc acum că ceea ce-mi dă de furcă este tocmai simțul exagerat al timpului, altfel spus: simțul exagerat pentru propria-mi persoană mă împiedică să ating acea detașare și atenție spre care tind.

M-am ridicat în picioare; cât de ridicolă era amintirea! Să mă duc așa, stupid, la casă, cu bonul în mână, și să întind bancnota fără să scot un cuvânt era tocmai ceea ce corespundea stării mele de spirit din acel moment. Pentru asemenea lucru nu eram nevoit să-mi schimb atitudinea, ceea ce mă satisfăcea. Un dezgust puternic, apoi amuzat, față de toate conceptele, definițiile și abstracțiunile cu ajutorul cărora tocmai gândisem mă făcu să rămân puțin pe loc, în momentul în care voiam să ies. Am încercat să eructez: m-a ajutat coca-cola. Afară îmi ieși în cale un student cu părul scurt, cu obrajii bucălați, îmbrăcat în bermude, cu niște coapse grase, încălțat în teniși. L-am privit îngrozit, descumpănit la gândul că cineva ar putea cuteza totuși să lanseze niște generalități despre această faptură, că cineva ar dori să-l caracterizeze și să facă din el reprezentantul altui lucru. Fără să vreau, am spus „Salut!” și l-am privit fără reținere, iar el m-a salutat. Înfățișarea lui era un tablou care prinsese viață dintr-odată, iar eu înțelegeam acum de ce în ultima vreme nu mai voiam să citesc decât povești cu un singur personaj. Și apoi femeia aceea de la casă, din snack-bar! Avea părul

decolorat, negru la rădăcină, fiindcă îi crescuse, iar alături de ea se afla un steguleț american. Și altceva? Nimic. În amintirea mea, fața ei emana un fel de strălucire aparte, precum icoana unei sfinte. M-am mai uitat o dată după studentul gras: pe spatele cămășii sale era imprimat chipul lui Al Wilson, cântărețul grupului Canned Heat. Wilson era un tip scund și grăsuliu. Avea puncte negre, care se vedeau foarte clar chiar și la televizor, și purta ochelari. Cu câteva luni în urmă fusese găsit mort, în sacul său de dormit, în fața casei lui din Laurel Canyon, lângă Los Angeles. Cântase cu voce suavă și subțire *On The Road Again* și *Going Up the Country*. Altfel, ca în cazul lui Jimi Hendrix sau Janis Joplin, care mă lăsau din ce în ce mai rece, ca și muzica rock în general, moartea lui continua să mă afecteze, iar scurta lui viață, pe care aveam impresia că încep s-o înțeleg, îmi revenea în minte în mod dureros, făcându-mă să tresar când ațipeam. Mi-am amintit două versuri, pe care le-am repetat apoi întruna, în timp ce mă întorceam la hotel:

*I say goodbye To Colorado –
it's so nice to walk in California.*

LA HOTEL ERA în subsol, lângă salonul de coafură, un bar unde am mâncat apoi pe întuneric, la o masă, cartofi prăjiți; am băut tequila, iar barmanița venea din când în când cu o pungă proaspătă de cartofi, pe care mi-i turna în farfurie. La masa de alături ședeau doi bărbați; am tras cu urechea la ce vorbeau, până când am înțeles că erau oameni de afaceri din orașul învecinat, Fall River. Barmanița s-a așezat lângă ei, iar eu i-am privit pe toți trei cu atenție, dar fără curiozitate. Masa era prea mică pentru toți trei, iar printre paharele de whisky, pe care barmanița poate intenționat nu le strânsese, jucau un fel de joc cu zaruri, la care zarurile aruncate erau înșirate precum cărțile la pocher. În general, era liniște în tot barul, doar un ventilator mic foșnea încet pe tejghea, iar zarurile sunau, când se izbeau de pahare; uneori, în spatele tejghelei, fâșâia banda de magnetofon, pe care cineva tocmai o derula.

Am remarcat că începeam treptat să percep fără nici un efort tot ce mă înconjura.

Barmanița mi-a făcut semn să iau loc la cealaltă masă, dar abia când unul dintre oamenii de afaceri a tras un scaun liber, invitându-mă să mă așez, m-am dus la masa lor. La început am privit doar, apoi am jucat și eu o dată, dar fiindcă un zar îmi cădea mereu de pe masă, am vrut să renunț. Am mai comandat o tequila mexicană, iar barmanița a adus sticla de pe tejghea și a dat drumul la magnetofon. Când a revenit la masa noastră, și-a presărat niște sare pe dosul mâinii, a început s-o lingă, câteva boabe de sare au căzut pe masă, apoi a băut rachiul din paharul meu. Pe sticlă se vedea o agavă în mijlocul unui deșert cu nisip galben strălucitor. De pe banda de magnetofon răsună muzică western: un cor de bărbați cânta cântecul cavaleriei americane, urmat de un postludiu fără voci, din care sunetul trompetelor descreștea până nu se mai auzea decât încet de tot o muzicuță. Barmanița a povestit că fiul ei era în armată, iar eu i-am spus că mi-ar plăcea să mai fac o partidă de zaruri.

În timp ce dădeam cu zarul, mi se întâmplă ceva cu totul bizar: aveam nevoie de un anumit număr, iar când am răsturnat paharul, toate zarurile, cu excepția unuia, rămaseră pe loc; în timp ce un zar se rostogolea printre pahare, am văzut pe una dintre fețele lui, licărind puțin

Scurtă scrisoare pentru o lungă despărțire

și apoi dispărând, numărul de care aveam nevoie, până când zarul cu numărul nedorit rămase în sus. Această scurtă licărire a numărului dorit fusese atât de puternică, încât am avut impresia că numărul chiar ieșise, dar nu în momentul acela, ci ÎNTR-UN ALT TIMP.

Acest alt timp nu însemna viitorul sau trecutul, era în esență un ALT timp decât acela în care trăiam de obicei și în care gândul îmi aluneca înainte și înapoi. Era un sentiment pătrunzător despre un ALT timp, în care trebuiau să existe și alte locuri. În care totul trebuia să aibă altă semnificație decât în conștiința mea de acum, în care și sentimentele erau altceva decât sentimentele de acum și unde erai tu însuși în starea în care se afla poate pământul neanimat pe atunci, când, după o ploaie de milenii, cădea pentru prima dată o picătură, fără să se evapore imediat. Sentimentul acesta, pe cât de repede s-a dus, pe atât a fost de tăios și de dureros, încât efectul său s-a continuat în privirea scurtă, distrată a barmaniței, pe care am resimțit-o ca pe o privire nici oscilantă, nici fixă, doar infinit de îndepărtată, care se trezește și se stinge în același timp, până la distrugerea retinei, o privire dornică de o chemare ușoară a unei ALTE femei în acel ALT timp. Viața mea de până acum nu putea să se sfârșească aici! M-am uitat la ceas, am plătit și am urcat în camera mea.